

Uz važan problem ženske omladine*

Teško je prodrijeti u sve skrivite zakutke mladih duša. Kod djevojaka možda napose. Kad djevojčica počne da »samostalno« misli, kad na domaku prelaznog doba njena interesna sfera počinje zahvaćati i u sve realne probleme života, tada se djevojačka duša uvuče u se, i stane promatrati sve pod svojim posebnim vidnim kutem. I prikućiti se, bolje prodrijeti u takvu dušu zahtijeva neobično mnogo obazrivosti, ljubavi i takta. Na žalost ni ista majka, pa i onda kad najbolje hoće, redovno ne zna da nađe ključ, koji bi joj otvorio sve pretince duše. Jer sve ono, što dolazi sa strane najbližih, ili starijih, sve što zvuči kao opomena, prijekor ili čak zabrana, sve to udari najprije o prvi neprobojni bedem, kojim se djevojčica ogradila o uvjerenje da je »nitko ne razumije«, i »nitko ne može shvatiti, što ona proživljava.«

Istodobno se nova pitanja danomice gomilaju i vriju u mladom mozgu. Pojave, kraj kojih je dosada prolazila posve ravnodušno, odjednom poprimaju sasvim novu boju, zaokupljaju maštu i pobuđuju znatiželju. S fizičkim prelazom djeteta u djevojku paralelno se razvija i interes za sve, što zadire u seksualni problem. I ta se pitanja više ne daju ničim zataškati. Ona traže, apodiktčki traže adekvatan odgovor. — »Pitati?« — »Da, pitati, ali — koga??« »Majku?« — »Ne, ona me drži još djetetom, ona bi me otparila kratkim, nejasnim odgovorom.« »Dakle?« — — — »Knjige!« Iz knjige ću sigurno saznati »sve!«

To je redovni proces, kojim djevojčica ide danas do saznanja najvećanstvenijih misterija života i materinstva. Tek je počesto »knjiga« supstituirana imenom jednako nezrele drugarice ili služavke. —

I djevojčica posize za knjigom. Ali često upravo takva prva knjiga toliko iskrivi predodžbe i okalja maštu da se kasnije čovjek vanredno teško dovine do toga da o tim stvarima stvori ispravne, čiste i velike pojmove.

Međutim, pred vrlo kratko vrijeme dobili smo — hvala prevodiocima — i na našem jeziku knjigu, koja će u tom pogledu potpuno zadovoljiti svaku zdravu i neiskvarenu djevojku, jednako kao i odrasle, koji će odsele moći bez straha turiti u ruke ženske omladine prikladnu lektiru. — Knjiga je vrlo ukusno opremljena, izašla pod naslovom »Njezino proljeće«, a napisala ju je mađarska katol. liječnica Dr. Margareta Csaba.

Od prve do posljednje stranice sve odiše iskrenom, nepatvorenom ljubavlju prema čitateljici, što autorica izrijeком spominje: »Dok sam pisala ove retke, bili su mi učiteljem i vodičem medicinske ordinacije, ljudske patnje, vlastita iskustva, ali najprije toplo srce, koje kuca za tebe kao i za sve tvoje drugarice. Poslušaj riječi, koje mi je diktirala velika ljubav prema tebi.« I sad se nižu poglavlja o fizičkom razvoju djevojke u prelazno doba, o braku i svrsi braka, ali sve s toliko fine topline i takta, s toliko delikatnošću, da je s pravom neka mala čitateljica napisala: »U toj knjizi je sve napisano, ali sve tako lijepo...«, da ne može povrijediti ni najsuptilnije duše.

Sve u knjizi ide za tim, da u djevojčici probudi želju »da od danas velikodušno i spremno stavi svoj razum i volju u službu svoje vlastite sretne budućnosti.«

* Dr. Margareta Csaba, »Njezino proljeće« — Spes, Zagreb, Martićeva 7.

A jer je najprirodnija sreća ženskog bića u materinstvu, zato je konačni cilj svih tih dragocjenih savjeta »maloj sestrici« taj, da je duševno i tjelesno osposobi za buduće dužnosti žene i majke.

Vanredno su krepka poglavlja okupljena pod zajedničkim naslovom »Značenje čistog života«. I ako su i ova poglavlja puna razumijevanja za sve pokrete u mladoj duši, za sva previranja i prebujnu maštu, ipak je dr. Csaba i kao liječnica vrlo decizivna u pitanju suzdržavanja. Ona odlučne osuđuje i naoko nevine lakomisenosti, koje bi mogle natruniti čistoću djevojačkog srca. »Ili ćemo sasvim čisto živjeti, a to znači — treba da ostanu čiste i naše misli i naše predodžbe i naša fantazija i naše želje, ili je čist život za djevojku nemoguć — iluzija.«

U daljnjem se dijelu govori o svim onim vanjskim utjecajima, koji u ovoj dobi napose snažno djeluju na čovječju psihu i ostavljaju trajne, ponajčešće negativne tragove. Tu su kratki osvrti na modu, ples, lekturu, zabave, drugovanje s mladićima i t. d. Ništa nije ostalo nezapaženo: ni društvene igre, ni plakati, ni izlozi.

Obredba dotičnih tema pokazuje finu, psihološki pogođenu taktiku. Ni na jednu od modernih nastranosti ne obara se autorica à priori, s neobrazloženim »to ne smiješ.« Naprotiv, »spisateljica je budnim okom promatrala sve, što utječe na dušu djevojčice i ona kroz tu knjigu kao dobra majka i liječnica govori: »To smiješ, jer će te uiniti boljom i zdravijom, a to ne smiješ, jer će ti škoditi duši i tijelu.« Donosi ona za svaki svoj »ne smiješ« jasne i ozbiljne dokaze, da ona koja čita sve jasno uvida i sama već mora da odluči da će je poslušati.« Tako govori jedna od mladih duša, koja je knjigu ozbiljno pročitala.

Na taj se način stvara u duši spontana dispozicija za sve dobro, odnosno organski izrasla averzija proti nezdravim pojavama današnjice. —

Posljednja poglavlja kao »Sport duše« i »Duševna kozmetika« vrlo zgodno potiču na autodisciplinu i na kultiviranje intenzivnijeg duhovnog života.

Čitava knjiga djeluje kao lijepa zaokružena cjelina, i daje odličnu fotografiju cjelokupne djevojačke duše.

Stoga će »Njezino proljeće« dobro poslužiti ne samo onima, kojima je namijenjeno, da u njoj nadu odgovor na premnoga svoja pitanja, već i odraslima, koji imaju kontakta sa ženskom omladinom. Ovima će knjiga, zbog finih psiholoških zapažanja, pomoći da razumiju kako djevojačka duša reagira na sve ono, što oko sebe opaža i u sebi proživljava, te im omogućiti da se laglje približe svojim »malim sestricama«, kad su njihova srca tako željna razumijevanja. — Mnogima će možda ovo malo djelo Dr. Margarete Csaba pokazati i to, kako se i o najintimnijim i najdelikatnijim stvarima može govoriti na vrlo jednostvan i jasan, ali fin, kršćanski način.

Pretežno je mišljenje svih onih, koji su knjigu pročitali, da u knjizi nema ništa, što bi bilo nepotrebno da djevojka znade, ništa pretjerano. Zato je treba pružiti našim djevojčicama s punim povjerenjem i dosta rano, prije nego su pošle tražiti razjašnjenja po prijavim knjigama vašarskog tržišta.

Marta Labaš